

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—, Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 58.

Sreda, 22. julija 1931.

Leto VI.

Nemčija se hoče sa- ma sporazumeti s Francijo.

Londonska konferenca naj rešuje
samo vprašanje posojila.

Nemško delegacijo vlade (kanc-
lerja, zunanjega ministra in druge)
so sprejeli v Parizu jako prijazno.
Že na kolodvoru so jih pozdravljali
z »živel mir!«. Na seji zastopnikov
francoske in nemške vlade sta bila
navzoča tudi Henderson in Stimson,
poleg zastopnikov drugih držav. Iz
komunikacije je razvidno, da se je na
konferenci razpravljalo o političnih
vprašanjih in Laval je zahteval, da
mora Nemčija preprečiti vse huj-
skaštvo na revanžno vojno. Razgo-
varjali so o londonski konferenci, na
kateri bo šlo za posojilo in garancije.
V političnih zadevah se pa hoče
Nemčija sama sporazumeti s Fran-
cijo.

Zedinjene države se udeležijo razorožitvene konference.

Amerika je prisiljena sodelovati z
ostalno Evropo.

Tajništvo Društva narodov je po-
slalo Zedinjenim državam vabilo na
veliko razorožitveno konferenco, ki
se bo vršila meseca februarja 1932.
Zedinjene države se nameravajo u-
deležiti te konference in sodelovati
aktivno, dočim so se udeleževale do-
sedanjih akcij Društva narodov le
kot opazovalke. Vzrok tej izpre-
membi je Hooverjeva akcija, ki po-
stavlja gospodarsko-kapitalistične in-
terese Zedinjenih držav v ospredje na
taki mednarodni konferenci.

Nova meščanska voj- na na Kitajskem?

Komunistični general Šihusan
zbira ob železnici med Pekingom in
Hankanom v provinci Šili svojo voj-
sko. Njegove čete štejejo nad 16.000
mož. Nasprotno pa zbira vladni ge-
neral Čankseling v Nankingu voj-
sko 100.000 mož.

Vladne čete nameravajo operirati
z dveh strani: od Nankinga Čang-
svelin, z druge strani pa mandžurske
čete. General Šihusan ima vendar
najbrže namen prodreti v druge pro-
vince in tam utrditi svojo oblast.

Ford o krizi.

Švedski list objavlja razgovor s
Fordom, ki pravi:

Gospodarska kriza v Ameriki ne
pomeni ničesar drugega kakor fazo
v velikem procesu ozdravljenja. Kri-
za bo mnogo prej minila, kakor špe-
kulacijska pijanost od včeraj. Ford
je načelno proti znižanju mezd kot
sredstvu za omiljenje depresije, ker
se s tem onemogoči množicam, da bi
izdajale denar. Nešteto sredstev za
pobijanje gospodarske krize se je
navajalo v Ameriki. Ne sme se pa
pozabiti, da živimo v dobi grandiozne
evolucije, ki je daleč oddaljena od
baze dosedanjih sistemov. Današnja
zmešnjava ni nič drugega, kakor
otroška doba neke nove epohe, ka-
tere gospodarski pogoji so bolj ve-
likanski, pa tudi nevarnejši, kakor
oni preteklih dni.

Čehoslovaškemu prometnemu mi-
nistru so odpovedali živci. Prometni
minister Mlačoh je pri seji dobil živč-
ni napad.

Mednarodna delavska olimpi- jada na Dunaju.

Udeleženci delavskih kulturnih in športnih društev iz Jugoslavije so že
odpotovali na Dunaj.

Ob dneh od 19. do 26. julija se vr-
še na Dunaju velike prireditve, ki
jih niti Dunaj še ni videl. Desettisoče
delavskih športnikov iz dvajsetih dr-
žav se udeležuje svetovne olimpijade
delavskega športa. Iste dni se pa tu-
di vrši na Dunaju mednarodni socia-
listični kongres. Do nedelje, dne 26.
julija t. l. bodo zaključene vse te veli-
ke prireditve in ta dan prirede ude-
leženci olimpijade in politični pred-
stavniki veliko manifestacijo po du-
najskem Ringu. Šport je postal, čim
se je razvil v delavskih vrstah, zvesti
spremljevalec in sodelavec v medna-
rodnem socialističnem in strokov-
nem delavskem gibanju. In zadnji
čas je bilo, da je to prepričanje zma-
galo.

Razen nevtralnih so pa snovali
nasprotniki v velikih državah patri-
otična, nacionalna, plemenska dru-
štva in jih podpirali z denarjem, ki so
dejansko le »politične« ustanove raz-
nih meščanskih smeri. Nemški naci-
jonalni socialisti (fašisti) pravzaprav
naslanjajo svoje delovanje na šport-
nike, ker drugih organizacij nimajo.

Šele v zadnjem desetletju je na-
stal v športu velik preokret. Delav-
ski šport se je oddaljeval smotreno
od meščanskega športa, ko so se je-
le socialistične stranke in strokovne
organizacije bavili s problemom. Ta-
ko je nastala poleg političnega, stro-
kovnega in zadrugnega gibanja če-
trta velesila, socialistična delavska
športna internacionala. Tako je de-
lavski šport naglo rasel in postal
šport delavskih množic, ki delavstvo
vedri in pospešuje higijeno v prosti
naravi ter podpira delavska strem-
ljenja. Delavski šport nima namena,
stremeti po posebnih rekordih, ampak
po povprečnem uspehu, to je, meščan-
ski šport je individualističen, delav-

ski šport je pa kolektivističen. Po tej
svoji smeri se tudi bolj in bolj staplja
z drugimi panogami delavskega giba-
nja. V to svrhu ima tudi dunajska
svetovna olimpijada gesla, ki nima-
jo samo namena pridobivati športni-
ke ali pokazati velik in ponosit
praznik proletarske telesne nege,
marveč pomeni ta prireditev mani-
festacijo za cilje mednarodnega pro-
letarskega boja.

Delavski športniki se prav dobro
zavedajo, da so mogli to svoje giba-
nje ustvariti šele tedaj, ko se je uve-
del osemurni delavnik in nedeljski
počitek.

V tem spoznanju delavski šport-
niki z živim interesom podpirajo stro-
kovne organizacije v borbi za skraj-
šanje delovnega časa. Olimpijada
manifestira v ta namen, ker rabi za
svojo nego in zdravje več svobode,
več zraka in več toplega solnca.

Olimpijada bo protest proti ne-
smiselnim tekmi oboroževanja, ki se
je po vojni jelo zopet tako strastno
vršiti. Utisnila pa bo tudi pečat hre-
penenja narodov po svetovnem miru
ter posvarila vso svojo mladino pred
vojnimi hujškami. Če se bodo še vr-
šile vojne, naj se vrše le proti skup-
nemu sovražniku, ne pa za vojne med
seboj.

Dokazali so športniki to svojo
voljo že v Nemčiji, Avstriji, Letlandi-
ji in vrsti drugih dežel, kjer so se v
zadnjih letih strastno borili za ohran-
itev demokracije. Olimpijada je tu-
di protest proti fašizmu in dunajski
nastop bodi izrazit simbol, da hoče
mladina vseh dežel braniti narode
pred zatiranjem.

Dunajska olimpijada je manifesta-
cija delavskih športnikov.

Kriza in nemška socialna demokracija.

Oklic nemškemu narodu!

Nemška socialna demokracija je
dne 14. julija t. l. na svoji seji sklenila
naslednji oklic:

Kriza se je poostрила. Polomi ve-
likih industrijskih in bančnih podjetij
so znaki. Z njim je ovržena laž o
»marksističnem slabem gospodar-
stvu«, ki je bila izmišljena, da se od-
vrne pozornost na prave krivice: ka-
pitalistični sistem in njih zastopni-
ke.

Bankroti finančni magnati in in-
dustrijski vojvode niso marksisti. Oni
so odločni poborniki za kapitalistič-
no zasebno gospodarstvo in meceni
protimarksistične propagande.

Socialna demokracija zahteva že
leta neumorno okrepitev vpliva
skupnosti na gospodarstvo, podredit-
ev kapitalističnih velepodjetij pod
nadzorstvo države. Nje zahteva se
ni izpolnila. Sedaj pa zahtevajo ban-
kroti pobijalci marksizma, da naj se
reši država! Sedaj je država dobra
za skrahiranje banke, sedaj naj pre-
zvame nad njimi nadzorstvo!

Kapitalistično podjetništvo kliče
po pomoči inozemstvu. Toda znatni
del tega podjetništva je usodno vo-
lilno zmagao nacionalistične reakcije
septembra lanskega leta plačal in nje
kreditomajajoče delovanje do danes
podpiral z vsemi pomočki.

Ob uri največje nevarnosti zahte-
vamo popoln preokret.

Samooblast bank in težke indu-
strije vodi gospodarstvo v prepad.
Te oblasti mora biti konec. Državna
pomoč je opravičena samo takrat,
če se zagotovi v interesu splošnosti
državno nadzorstvo nad njimi trajno.

Temeljita ureditev gospodarstva
se mora izvesti neglede na kapitali-
stične posebne interese. Delavcem
in nameščencem se mora brezpogoj-
no zagotoviti njih pravice na meздо,
plačo ali podporo pred uničujočimi
posledicami krize, katere nedolžne
žrtve so postali.

S ponovnim poudarkom zahteva-
mo izpremembo zasilne odredbe z
dne 5. junija t. l. in odpravo social-
ne krivice.

Inozemska zadostna podpora je
potrebna. V ta namen je potrebna
zunanja politika sporazuma, ki ni
izzivalna in nima sovražnih parad,
ter se tudi ne ozira na prazne pre-
stižne razloge.

Ne kapitalistično gospodarsko
anarhijo, nego delo po načrtu za na-
rod in za socializem je potrebno!

Ne neenotnost in cepljenje delav-
skega razreda, marveč trdna enot-
nost, najtrdnjša odločnost v boju
proti vsem sovražnim silam!

To je zahteva trenutka!

Mihevc Nace:

Veliki gospodarski voditelji . . .

Dostikrat smo že poudarjali, da
so banke največji škodljivci naše-
ga gospodarstva, da uničujejo vsled
požrešnosti po dobičku in vsled ne-
spособnosti vodilnih faktorjev in-
dustrijske obrate.

»Prager Börsen-Courier«, prist-
ni meščanski časopis, je te dni so-
dil o tem vprašanju naslednje:

Nepregledne so metode, ki iz-
podrivajo produkcijo zaradi napač-
nega poslovanja bank in zaradi
smisla in cilja, n. pr. z izsiljevanjem
delnic patroniziranim podjetjem in
pa zla personalna politika, ki vpliva
uničujoče na patronizirana podjetja.
Nepotizem in prijateljstvo (kame-
radija) ne pridejo nikjer tako do
prave veljave, kakor ravno tu. Ne-
glede na orijentiranost ali sposob-
nost zasedajo najvplivnejša mesta
osebe, ki konzumirajo velikanske
dohodke in povečavajo le režijo, ne
da bi bile najmanj zmožne in je njih
delovanje malo odgovarjajoče z
ozirom na masne dohodke. Man-
dati v upravnih odborih in celo rav-
nateljska mesta se oddajajo na tak
način. Take osebe imajo prednost
pred kvalificiranimi močmi, ki se
potem samoobsebi umljivo ne po-
trudijo zasledovati in ščititi indu-
strijskih interesov, katerih patron
je banka in nje polnomočniki.

Kot čudo bodi navedeno, da ima-
mo bančne ravnatelje z 90 mesti
upravnih svetnikov. Gotova stvar je,
da obvlada stroj le oni, ki ga po-
zna in razume popolnoma do naj-
manjšega posameznega dela. Kako
naj ume bančni strokovnjak, če-
prav izkušen bilančni kritik, in tu-
di to le s saldovala stališča, sicer
pa brez pojma o vseh industrijskih
vprašanjih, to njemu popolnoma tu-
je polje ter odločevati pri merodaj-
nih stvarnih zadevah?

Kako torej patronizirajo naše
banke industrijo? Na ta način, da
se spuščajo na slepo srečo v kup-
čije, katerih obrestni izkupiček se
jim zdi momentano dobičkonosen.
Take kupčije pa zopet potem puste
na cedilu, če se jim nade hitro ne
izpolnijo in to največ zaradi nestro-
kovnih ukrepov bank v industriji
potom nepoklicanih faktorjev.

Tu čujemo torej od nedvomno
informirane strani, s kakšno »stro-
kovno znanostjo« uničujejo banke
naše gospodarstvo. Če gre potem
narobe, kakor nedavno pri avstrij-
skem »Kreditnem zavodu«, mora
poseči vmes država in kriti mili-
jardne izgube z davki. Potem pa
»upravlja« gospoda banko in indu-
strijo še nadalje, utaknivši prej v
svoje žepce milijone na tantijemah
in dividendah — do prihodnjega po-
loma. Koliko časa naj traja še to
zločinsko početje?

Pri nas so bila podjetja, ki so
imela vso podlago za obstoj. Če
pravimo podlago za obstoj, tedaj
pravimo to zaradi tega, ker so bila
z naročili preobložena. Vemo slu-
čaj, ko je imelo podjetje za tri mi-
lijone naročil. Ali bančni direktor
je rekel »jok«. Naročila so se stor-
nirala, nato pa seveda oddala v
inozemstvo!

Eno največjih podjetij pri nas,
ki je nacionalizirano, je v rokah
neke ljubljanske banke, ki ima v
svojih rokah 55 odstotkov delnic.
Banka teh delnic ne more prodati
doma, vsaj dosedaj ni še niti ene

delnice prodala po zahtevanih cenah. Banki ni za podjetje; njej je le, da kupi in zopet proda delnice, da pri kupčiji profitira. Kaj bo banka napravila? Banka bo delnice prodala v inozemstvo, in sicer najbrže reflektantom sorodnih in-

zemskih podjetij. Posledica temu bo, da se utegne podjetje ustaviti in na cesto pojde sedemsto ljudi — delavcev. Sedemsto ljudi bo na cesti zopet stradalo zaradi desetorice kapitalistov, ki imajo vedno polna usta dobrot za narod.

Doma in po svetu.

Liboški rudarji za izobrazbo. V Libojah nad Celjem se je vršil v nedeljo, dne 12. t. m. v tamkajšnji »Svobodni« razgovor o izobraževalnem delu. Po razgovoru so delavci izročili znesek 2500 Din, ki so ga pripravili v ta namen, za nabavo poučnih in zabavnih knjig ter s tem ustanovili knjižnico, ki jim bo prijateljica ob veselih in skrbih polnih urah. Zmisel za kulturno delo liboškega delavstva bodi najlepši vzgled delavstvu po drugih krajih. Zakaj le z uma svitlim mečem pojdemo od zmage do zmage.

Obsodba. Ravnatelj Konsumnega društva France Kobler je bil obsojen na 48 ur zapora, oziroma na 200 Din denarne kazni, ker je bila na zadružni dan na Zadružnem domu razobešena zastava. Ker so sedanji zakoni zelo strogi, naj bodo ljudje previdni.

Konec borbe v Slovenskem planinskem društvu. V četrtek se je vršil v Ljubljani občni zbor Slovenskega planinskega društva. V tem društvu se je vršila že več let borba proti predsedniku društva dr. Franu Tomišku. Ta borba je bila izvojevana v četrtek in je bil izvoljen za predsednika dr. Josip Pretnar, tajnik trgovske in obrtne zbornice. Dr. Tomišek, ki se občnega zbora ni udeležil, je bil izvoljen častnim predsednikom društva. Na občnem zboru se je oglašil k besedi tudi s. C. Štukelj, ki je povdaril, da je planinsko društvo doslej preziralo »Prijatelja prirode« zlasti s tem, da mu v svojih kočah ni dovolilo istih ugodnosti kakor svojim članom. »Prijatelj prirode« so velika organizacija ne le v naši državi nego tudi v ostali Evropi. Tudi delavec rabi razvedrila na planinah in zna tudi ljubiti planine kakor drugi ljudje, zato je preziranje »Prijatelja prirode« krivično. To se mora popraviti! V ostalem se člani »Prijatelja prirode« v spor niso vmešavali, zavedajoč se, da je družabna emancipacija potrebna.

Velik požar ob italijanski meji. Minulo nedeljo zvečer je izbruhnil v vaseh Nadlesk in Strane gozdni

požar, ki je uničil 90 stanovanjskih objektov.

»Visoka« politika papeževega nuncija. K vpokojitvi praškega nadškofa Kordača pripominjajo časniki, da se je to zgodilo na zahtevo sedanjega nuncija v Pragi, Ciriaccija. Prejšnji nuncij je stanoval v nadškofijski palači. Življenje nadškofa Kordača je zelo enostavno in prehrana preprosta. Zaraditega se je zameril že prejšnjemu nunciju Micaru, ki se je pritoževal zaradi slabe kuhinje. Sedanji nuncij Ciriacci pa se je radi tega izselil iz nadškofijske palače in kupil posebno poslopje za nuncijato, kjer mu pečejo in cvrejo po njegovi mili in prevrženosti volji. Stroške pa mora seveda kriti češkoslovaške škofije. Nadškof Kordač pa je k temu prispeval le malenkosten odstotek, ker rabi dohodke nadškofije za kritje stroškov za gradbo seminarja za duhovnike. K temu želodčnemu konfliktu pa se je pridružilo še nadškofovo naziranje o socialnem vprašanju, ki nasprotuje intencijam nuncija in svete stolice. Take so skrbni visokih cerkvenih »pastirjev«!

Mussolini dela papežu usluge. — Neki pisec ali pisatelj je napisal ostro knjigo proti papežu. Pisca je sedaj policija aretirala in ga izročila izrednemu sodišču v obsodbo. V Vatikanu so s tem korakom fašistične policije prav zadovoljni. Pisec bo obsojen, če se Vatikan poravnava z Mussolinijem.

Bomba v cerkvi Sv. Petra v Rimu. V baziliki Sv. Petra v Rimu so našli zvečer, ko so pregledali cerkev, v spovednici v bližini kupole zavoj, ki so ga odstranili v vatikanske vrtove. Ponoči okoli dveh je peklenski stroj eksplodiral ter pobil šipe sosednjih poslopij. Bomba je bila 15 cm visoka in 12 cm široka. Če bi peklenski stroj ne bili pravočasno opazili, bi bila cerkev trpela najbrže veliko škodo. Storilec niso izsledili. Fašisti trdijo, da je bomba protifašističnega izvora, v Vatikanu pa sumijo, da so fašisti hoteli izvesti atentat.

Družabni škandal v Budimpešti. Poslanec Elemer pl. Farkas, madžarski poslanec, ima hčerko Ireno. Ta se je zaročila s sinom budimpeštanskega odvetnika dr. Aleksandrom pl. Dajkovichem. Objavila je svojo zaroko v listih. Irena je lastnica veleposestva, ki donša mesečno okoli 54.000 Din in varuh svoje hčere je nje oče. Oče je kmalu na to objavil v listu, da o tej zaroki hčere ničesar ne ve. Med tem je pa Irena nenadoma izginila, ne da bi bilo mogoče dognati, kje se nahaja. V Budimpešti do zadnjega niso vedeli, kje se Irena nahaja. Irena se pa nahaja v umobolnici v Tulnu, kamor jo je oče odpeljal z nekim zdravnikom ponoči, ter zahteval, da se jo proglasi umobolno. Opazila je, kaj namerava oče z njo, ko so se za njo že zaprla vrata umobolnice. Posrečilo se ji je spraviti nekaj pisem iz umobolnice. V enem teh pisem pravi: »Prosim vse ljudi, da ne pozabite, da se nahajam med umobolnimi. Internirana sem tukaj na željo svojega očeta, ki je želel, da se me proglasi za umobolno. Zastrazena sem, oropana svobode, v moji okolici se nahajajo samo umobolni, najlažji slučaji so morfinisti in nervozne žene. Pomoč, pomoč, pomoč!« Zdravniki umobolnice se izgovarjajo, da doslej še niso pregledali deklincega stanja. Ta dogodek jasno kaže skopuha plemenitaša, ki se je kot varuh svoje hčere najbrže hotel polastiti imetja s tem, da bi preprečil ženitev hčere.

Avstrijsko-nemška carinska unija pred mednarodnim sodiščem. V Haagu je v ponedeljek dne 20. t. m. pričela razprava mednarodnega sodišča o vprašanju nemško-avstrijske carinske unije. Razprava, ki bo trajala več dni, se vrši v veliki dvorani palače miru v prisotnosti skoro polnoštevilno zbranega sodnega zbora.

Velik npravstveni škandal na Bavarskem. V vasi March pri Degen-dorfu je bila v vaško šolo vržena bomba, ki je bila namenjena učiteljici Wutz, pa je ni zadela. Atentatorja, nekega Alberta Majerja, je orožništvo že prišlo. Sodišče je pred kratkim ugotovilo, da so se v dotični šoli zgodili težki npravstveni zločini, ki jih je zagrešil omenjeni Majer in pa še nekateri drugi fantje in poročni možje nad deklicami in dečki v starosti od šest do 18 let. Majerjeva hčerka je priznala, da se je njen oče spozabil na njej, potem pa je ona po nalogu svojega očeta nagovarjala svo-

je šolske tovarišice k nenravnim dejanjem. Ker je atentator dolžil učiteljico, češ, da je ona kriva, da so oblasti prišle grdim zločinom na sled, zato se je hotel nad njo maščevati.

Razlika med učenjaki. Predsednik češkoslovaške republike pravi, da bo treba petdeset let dela, da pride do pravega miru. Tako pravi filozof idealist svetovnega slovesa. — Nemec, Rudolf Olden pa navaja v članku »Berliner Tagblatta« grožnjo nemških nacionalistov, da se bo Nemčija na vsak način zopet dvignila, če ne prej v 40. ali 60. letih in ko bomo oboroženi, tedaj se ne bomo dali izzivati, ampak pride do revanše. Tudi Olden svari pred tem protipacifičnim hujškanjem. Na vojsko hujškajo samo še bedaki.

Bernard Shaw je v ponedeljek 20. t. m. prispel v Berlin. Izjavil je, da potuje v Moskvo, kjer se hoče osebno prepričati o kulturnih razmerah v sovjetski Rusiji.

Za praško nadškofijo se prepirajo. Praški nadškof dr. Kordač je očitno moral odstopiti zaradi svojih izjav proti kapitalističnemu izkoriščanju. Sedaj je nastala borba za novega nadškofa. Najresnejši kandidat je koniggrški škof Kašpar Zunanje ministrstvo pa zahteva, da naj postane škof benediktinski opat Vykoukal v Emausu. List »Česke Slovo«, ki propagira to kandidato, pravi, da je Kašpar prijatelj dunajskega kardinala Piffla in da je bil navdušen za znano Terezijo Neumann. — Tudi za praško nadškofijsko mesto se dela s spletkami ali intrigami.

Poljski generalštabni častnik sovjetski špijon. Na Poljskem so pred nekoliko dnevi odkrili špijonažno afero, v katero je bil zapleten poljski generalštabni major Dembovski. Pri aretaciji je priznal, da je komunist ter da je špijoniral po nalogu svoje stranke za sovjetsko Rusijo. Dembovski je bil v soboto, dne 18. julija obsojen pred vojnim sodiščem na smrt. Obesili so ga še istega dne zvečer.

Sabotažna dejanja sovražnikov španske republike. Španski list »La Voz« poroča, da so požigalci v vasi Terudu-Nunez zažgali velik kompleks z žitom. Škodo cenijo na 10.000 pez. Ker se take reči pod diktaturo niso dogajale, je tedaj jasno, da so nasprotniki republike na delu, da bi jo na kakršenkoli način kompromitirali.

A. Zarin:

Dašina zgodba.

— I, čemu že ona vedno v tebe leze? je z nedoumenjem vprašala Lukerja.

— Zato, ker me ima gospa rada. Zavida. Coprnica stara! — je odgovorila Daša.

— Res, kot coprnica, — je soglašala Lukerja. — Nesi ji čašo kave. Potolaži jo.

— Naj gre k zlodju! Nesi ji til — Pa nesem.

Lukerja je nesla v sobe pestunji kavo, a Daša si je hitro otrla solze. Zadnji čas se je za vsako malenkost razburjala in jokala.

Lukerja se je vrnila, izpila še eno čašo, da ji je lice postalo popolnoma rdeče. Potem se je začela odpravljati na trg.

Prišel je hišnik z drvmi, ki jih je zvalil na tla in zložil v zaboj. Začel je praviti: — Generalu je ušel pes, najbrž so mu ga ukradli. Pri hišnem gospodarju se je kuhar upijal in je gospodo pustil brez večerje, zdaj dobi obračun.

— Ti, Daša, zapri! — je rekla Lukerja, odhajajoča s hišnikom, — če pride perica, ji reci, naj počaka!

— Že prav, — je odvrnila Daša, zaprla duri, vzela je krtačo, metljico, cunjjo za prah, smetišnico in je šla pospravljat sobe.

2.

V sobah je bilo popolnoma temno. Daša je odgrnila zavese, dvignila je šaluzije in jutranji somrak je osvetlil izbrano pohištvo, dragocene predmete in redke slike.

Bila je velika predsoba. Kupi obleke na obehalnikih, v kotu nagačeni medved, stoječ na zadnjih nogah. Sprejemna soba poleg gospodovega kabineta z mehkiimi, s safjanom prevlečenimi divani in fotelji; gospodov kabinet; prijazni salon; obednica s tekmom, mračnim, hrastovim pohištvom.

Daša je hodila iz sobe v sobo, brisala je in spihavala prah, pometala je tla in jih krtačila, zbirala je smeti na lopatico, a pri tem je neprestano mislila svoje obupne misli.

Ko je pred dvema letoma nastopila službo v tej hiši, kako jo je zadržilo in zanimalo vse v tem razkošnem stanovanju. Kar ni se mogla nagledati mičnih dekorativnih stvaric. Ko je pospravljala sobe in brisala prah z njih in se je ogledavala v teh velikih zrcalih. Kako je bila navdušena in ponosna na svojo gospodo: na gospoda z njegovim polnim licem in lepimi zalicami, s prikupnim smehljajem ali s stroгим pogledom; na lepoticogospo v njenih razkošnih oblekah, dragocenem kinču in v svilenem perilu; na njenega brata, stasitega krasavca-kadeta, s črnimi brčicami in ognjenim pogledom! Na vse, na vse... a zdaj?

Kako jo je vse veselilo v kuhinji, na dvorišču, doli pri vežnih vratih, v pralnici, povsod je zvonko odmeval njen glas, smeh in petje... a zdaj?

Zbežala bi, utopila, obesila se... Ustavila se je v sprejemni sobi poleg širokega divana in se je s tihim ihtenjem spustila nanj.

Ravno tukaj je bilo!... Gospoda je bila na letovanju. Ona se je pripe-

ljala domov po gospejino obleko. Naenkrat ta mladi gospod, ta kadet...

Ona je brez moči jecljala: — Valerijan Petrovič, kaj vam je! Pustite! — A on se je smejal in jo poljubljal ter vlekel sem na divan...

Neznosna bolečina jo je prisilila, da je vztrepetala in se zravnala. Nekaj trenutkov je tako obstala, kakor da jo je kap zadela, potem je vstala in bridki smehljaj ji je izkrivil ustnice.

Zdaj je ta gospod že oficir in je neče več pogledati. Zadnjič je zakričal na njo, ko mu je oblačila plašč in se je s prti obesila na epolete...

Kaj pa gospa? Daša ve tudi njej pravo ceno.

— Tudi ljudje! — je bridko zašepetala, ko pa je zaslišala v kuhinji zvonec, je šla odpirat duri Lukerji. Potem se je vrnila v sobe, brisala je prah, razstavljala pohištvo, predstavljala predmete in zopet mislila svoje žalostne misli.

Vsi že opažajo, da na njej nekaj ni v redu. Perica Fekla ji je rekla zadnjič kar naravnost: — Oj, meni se zdi, punica, da imaš že zadošči! — Pestunja jo brez prestanka zbada. Zdaj naj pa še Lukerja očetu pove.

Ob tej misli je Daša padla metla z rok. Zdelo se ji je, kakor da stoji oče pred njo: široke prsi, obvešene s svetinjami, rokav obšit z zlatimi našivi, sivi brki, zaripljeno lice kakor pri Lukerji, srdit pogled in hripav glas: — Ubijem te, ako me osramotiš. S svojimi rokami te zadavam, da veš!

Pa me res ubije ali zadavi.

Otrla je solze in pobrala metlico. — Nihče, kakor edino bog...

3.

Ko se je Daša vrnila v kuhinjo je od razbeljenega štedilnika že dihalo vročina. Lukerja v predpasniku, z do laktov zavihanimi rokavi, se je že sukala krog kuhinjske mize in je pripravljala gospodi prvi zajutrak.

— Pogled, Daša, ni li ugasnil samovar, — je rekla kuharica Daši in medtem ko je z lesenim kladivom mahala po telečjem zrezku, je začela praviti:

— Gospa me je oštela, češ, da preveč denarja potratim, noče pa videti koliko požro. Kakor svinje, bog mi grehe odpusti; prvi zajutrak, potem drugi zajutrak, potem spet obed in nazadnje večerja, vmes pa še razni prigrizki... Zdaj stane tale zrezek šestdeset kopejk, pa bom mogla samo štiri kose iz nje napraviti. Artičke je naročila. Zadnjič gobe. Vse to hoče imeti, nazadnje pa pravi, da je drago. Ravnokar me je višji hišnik nagovarjal, naj bi šla k hišnemu gospodarju mesto Kuzme... Dobro plača...

Pri tem je tako mahala po mesu, kakor da hoče na njem maščevati žalitve nezaslužnih očitkov.

Daša jo je brezbrizno poslušala in je pripravljala podnos, na katerem bo treba nesti gospodu čaj in zajutrak.

Lukerja je stopila od mize k štedilniku.

— Veš, kaj so v mesnici govorili? — je začela, — naš sokol... — Daša se je na mah stresla, — Valerijan naš, Petrovič, se vozi k vdovi Danilovi. Kaj? Ni tepec, tale naš gospod. Nič ne dv, da je stara, a ona ima, sliši, pivovarno in menda blizo sto pivnic. (Dalje prihodnjič.)

Zaklad ruske carske državne banke so našli. Leta 1918 so pristaši carizma, ko so bežali pred boljševiki iz Petrograda, vzeli zaklad državne banke s seboj in so ga na begu v Kazanu zakopali. V Parizu živi še neki Rus, ki ve kje je bil zaklad zakopan. Sovjeti so mu ponudili 20 odstotkov najdene vsote, če jim pokaže najdišče. Rus Vladimir Vadejko pa si ni upal sam v Rusijo, ampak je poslal tja štiri svoje zaupnike. Tem štirim se pa ni nič kaj ljubilo da skrivnost izdajo boljševikom, ampak so to odlagali od dneva do dneva, medtem pa vršili špijonažo. Pri neki priliki je bil eden izmed njih tako nepreviden, da je v pogovoru s tovariši omenil kraj, kjer je zaklad zakopan. Boljševiki so na ta način zaznali za skrivnost; one štiri inozemce so pogнали čez mejo nazaj in so sami začeli kopati na določenem mestu ter so res našli zaklad, obstoječ iz zlata in platina v vrednosti 18 milijonov dolarjev. Vladimir Vadejko pa sedaj v Parizu toži sovjete, da mu morajo izplačati pogojeno 20% najdenino. Zanimiva bo razsodba pariškega sodišča. Sovjeti se menda smejejo.

Brezposelne banke. Dosedaj smo bili mnenja, da brezposelnost tepe samo delavstvo. Sedaj pa tudi banke praznujejo, oziroma ne poslujejo. To je sicer nekaj čisto novega. Vendar ni nič takega, da bi človeka začudilo, kajti če delavci ne delajo, tudi kapitalisti ne morejo premetavati denarja.

Poskusi s padobranom na Dunaju. Padobranci za skok iz letala dosedaj še niso bili zanesljivi. Sedaj pa sta dva Dunajčana, oz. Avstrijca, skoraj istočasno iznašla vsak svoj padobran, o katerem trdita, da sta povsem zanesljiva. Pretekli ponedeljek so se vršili na letališču pri Aspernu poizkusi s padobranom, ki ga je izumil Jožef Eschner. Spustil se je iz letala mladi letalec Hans Frank z višine 800 m. Padobran se je odprl že po 10 meterskem padcu in je padalec srečno prišel na zemljo. Sedaj bodo preizkusili še drug izum nekega Jožefa Trapala.

Sežiganje mrličev tudi v Belgiji. V belgijski zbornici je bil sprejet zakonski načrt, ki uvaža sežiganje mrličev. Za načrt je glasovalo 82, proti pa 72 poslancev. Osem poslancev ni glasovalo.

Kubanski zdravnik se v Budimpešti ne sme kopati. V Budimpešti se že dalj časa mudi kubanski zdravnik dr. Ramon Castello. Je črnc, toda mož visoke kulture in njegova znanstvena dela vživajo med medicinskimi strokovnjaki veliko pozornost. Pred nekoliko dnevi se je omenjeni zdravnik podal v javno kopališče. Komaj pa je stopil v bazen, že se je publike polastila razburjenost in kopalni mojster je pristopil k črncu ter ga spoštljivo toda energično pozval, da naj zapusti kopališče. Kot razlog je navedel, da se nekateri Amerikanci branijo kopati s črncem v enem bazenu. Na to je zdravnik razburjen izjavil, da se mu kaj takega v Evropi še ni pripetilo in da se čudi, da se v deželi, v kateri ne postojata vprašanje črncev, pusti od pešice gostov terorizirati. Toda niti posredovanje nekaterih budimpeških tovarišev ni Castellu moglo pomagati. Moral je zapustiti kopališče. Končno je posredoval mestni župan, ki pravi, da nimajo na Madžarskem nobenega zakona, ki bi črncem branil kopanje. Viteški madžarski aristokrati se pač boje, da se ne bi njihovo azijsko pleme okužilo. Omenjeno kopališče poseba izključno takozvana moderna družba!

Svetovna vojna še vedno zahteva svoje žrtve. Neki nemški turisti, ki so se te dni nahajali na Stilsferjochu na Tirolskem, kojega ime je znano iz

svetovne vojne, so našli ležati na poti granato, ki je morala tamkaj ležati še izza svetovne vojne. Eden izmed turistov je dvignil granato z namenom, da bi jo vrغل v prepad. Ta pa je predčasno eksplodirala in je težko ranila okoli stoječe turiste.

Banditi so prestrašili nune. V Porembi pri Gross-Strelitzu so o polnoči vdrli banditi v samostan »Marijinih dekel«. Roparji, ki so bili maskirani, so bili oboroženi z raznim orodjem, s katerim so vlomili glavna vrata. Ko so nune slišale ropot, so telefonirale hotele klicati na pomoč, toda roparji so že preje prerezali telefonске žice. Banditi so nekaterim nune zaprli v njihove celice, drugim pa so vrgli rjuhe čez glavo ter nato preiskali kuhinjo in ostale prostore; ker pa niso nič našli, kar bi lahko vzeli seboj, so jo zopet praznih rok odkurili. Le nunam so povzročili mnogo strahu.

Pijan mož je odsekal ženi glavo. Iz Gleiwitza poročajo, da se je tamkaj dogodil strašen zločin. 51letni brezposelni ključavničar Hajok je v pijanosti svoji ženi s sekiro odsekal glavo.

464 hiš zgorelo v eni vas. Slovaška vas Vazev, ki je štela vsega skupaj 572 hiš, je postala žrtev silnega požara, ki jo je skoraj popolnoma uničil. Zgorelo je 464 hiš z občinsko pošto, dvema šolama, farovži, notar-skim uradom, poslopjem konzumnega društva ter dvema cerkvama vred. Samo železniško postajno poslopje se je v zadnjem hipu posrečilo rešiti. Zgorelo je razen tega tudi še nad 400 gospodarskih poslopj ter številna živina in končno štirje otroci, katerih starši so se nahajali na polju. Škodo cenijo na 25 milijonov čeških kron.

Arena, v kateri so se vršile bikoborbe, se je podrla v Saint Maries. delu Mer na Francoskem. Štirideset oseb, ki so prisostvovala bikoborbi, se je ponesrečilo. Kdaj neki bodo nehali s staroveškimi barbarskimi običaji kot so bikoborba?

Izropana cerkev v Trstu. »Libera Stampa« poroča, da je bila cerkev Sv. Ivana v Trstu izropana. Roparji so odnesli dragocenosti v vrednosti nad 100.000 lir.

Jack Diamond oproščen. Iz Amerike poročajo, da je bil Jack Diamond, kralj tihotapcev ter roparjev, pred sodiščem oproščen radi obdolžitve, da je umoril nekega šoferja v namenu, da bi odstranil nevarno pričlo proti sebi. Ko je predsednik porotnikov prečital sklep, s katerim je Diamond oproščen, je bil obdolženi očitno presenečen, ker je pričakoval daljšo kazen. Da li ni narekoval oprostitve razsodbe strah pred roparjem in njegovo družbo?

Književnost.

Stožer. Prejeli smo 5. in 6. številko »Stožerja«, mesečnika za književnost in umetnost, ki ga urejuje Jovan Popović. — Uredništvo in uprava sta v Beogradu, Jug Bogdanova 20. Stane četrtletno 21, celoletno pa 81 dinarjev. — Štev. 5. ima to-le vsebino: Velibor Gligoric: Na prekretnici; Ernst Glaeser: Gimnazist Ernst in konduktorka Ana (odlomke iz romana »Letnik 1902«); Milan Durman: Pseudosocijalne tendencije u našoj književnosti; poleg tega še tri socijalne pesmi in književni in umetniški pregled. — Štev. 6. pa vsebuje: Jovan Popović: Problemi naše kritike; B. H. M. K vprašanje socijalne književnosti (polemičen spis k članku Durmana v peti številki. Oba zelo zanimiva). Tri črtice Ivana Kneževića; Carjev sel, kitajska pesem Mileta Klopčiča; Ivo Frol: otroške bolezní pisateljstva. Med književnimi poročili se Jože Kref pohvalno izraža o Cankarjevi družbi in ocenjuje majsko razstavo jugosl. upodobljenih umetnikov v Beogradu. Revija je tiskana v latinici. Priporočamo!

Književno društvo narodov. Pri Društvu narodov v Ženevi se je ustanovil poseben oddelek za literaturo, v katerega se bodo imenovali najodličnejši književniki držav, članice Društva narodov. Namen književnega društva narodov je, seznanjati narode o medsebojni kulturi in književnosti, skrbeti za prevode knjig, za umetnostne razstave itd.

Prijetno za Vas

in zdravo za Vaše lase ...

je redno umivanje glave z Elida Shampoomom ... zlasti poleti. Lasje Vam postanejo lepi in negovani — Vi sami pa se čutite čudovito poživljeni!

Vsak teden po enkrat si umijte glavo!

ELIDA SHAMPOO

Ljubljana.

Dodatno k pogrebu umrlega Bajde nam poročajo, da ni igrala delavska godba »Zarja«, pač pa godba želez. glasbenega društva »Sloga« in da je pel pevski zbor istega društva.

Maribor.

Granitne kocke, ki so že par let ležale na Glavnem trgu, se sedaj odvažajo v Kopalisko ulico, kjer tlakovanje ceste polagoma napreduje. Žal pa ni izgleda, da bi se tlakovale še ostale glavne prometne ceste in ulice. Za Kopalisko ulico so bile granitne kocke že davno pripravljene in vendar je trajalo par let, predno se je pričelo z delom. Lahko si torej mislimo, koliko časa bo še le trajalo, da pridejo na vrsto tudi ostale ceste, za katere še ni potrebne materijala na razpolago.

Karavana Cytröen avtomobilov, ki je prispela minuli petek v Maribor, je v ponedeljek odpotovala zopet preko Avstrije in Švice v Francijo. V celém je bilo 12 avtomobilov najnovejšega sistema, ki so se nahajali na Trgu Svobode in vzbujali splošno pozornost občinstva. Francoski tovarnar Cytröen ima izborni organizirano reklamo za svoje izdelke ter pošilja v to svrhu po celi Evropi slične karavane kot je bila v Mariboru. Avtomobili se v tej francoski tovarni izdelujejo kakor pri ameriškem Fordu in se vsa dela izvršujejo po takozvanem tekočem traku. Delavec, ki je zaposlen pri tem delu, v nekaj letih popolnoma otopi, ker mora opravljati mehanično eno in isto delo, ki je na sekunde točno preračunano.

V mestnem parku je minulo nedeljo dopoldne svirala godba Glasbenega društva žel. delavcev in uslužbencev, popoldne pa se je vršila na vrtu gostilne Mraz v Studenčih vsakoletna **društvena prireditev** Glasbenega društva žel. delavcev in uslužbencev, ki je bila zelo dobro obiskana.

Preselitev pošte Maribor III. Te dni se je preselil poštni urad magdalenskega predmestja iz dosedanjih lokalov v Frankopanovi ulici v palačo Pokojninskega zavoda na Kralja Petra trgu.

Nov vodovod pri Sv. Križu nad Mariborom. Minulo nedeljo se je vršila otvoritev novega vodovoda pri Sv. Križu na Kozjaku. Otvoritvi je prisostvovalo številno občinstvo in zastopniki oblasti.

Dravska plovidba je z 22. t. m. povišala tarifo. Vožnja do Mariborskega otoka znaša 4 Din, nazaj pa 5 Din.

Ogenj je nastal minulo soboto ponoči v avtogaraži g. Sluge na Tržaški cesti. K sreči so delavci, ki spijo v sosednjem prostoru, pravočasno zapazili ogenj in ga takoj pogasili.

Z nožem v pljuča. V nedeljo zvečer so se stepli vinjeni kmečki fantje v neki gostilni v Kalšah pri Sv. Martinu na Pohorju, pri čemer je bil težko ranjen z nožem v pljuča Leopold Arbeiter. Rešilni oddelek mu je nudi prvo pomoč in ga odpremil v tuk. splošno bolnico. — V Pobrežju pa je neki vinjeni R. prišel v stanovanje Matije Novaka, kjer je napadel 16 letno Zofijo Kozar z nožem in jo zabodel v levo stegno. Kozarjeva je pobegnila skozi okno, R. pa je še naprej razbijal po stanovanju, dokler ga niso sosede ukrotili, pri čemer je dobil tudi on telesne poškodbe, tako da je moral rešilni oddelek odpeljati njega in Kozarjevo v bolnico.

Oče zabodel lastnega sina. Minuli teden je v Sv. Marjeti pri Doliču v prepiru zabodel posestnik Landsberger svojega sina, ki je kmalu po prevozu v bolnico podlegel poškodbam. Očeta je sin baje najprej z nožem napadel, nakar je oče v silobranu istotako z nožem zamahnil proti sinu in mu prizadejal smrtno poškodbe.

Zvita poneverba. Zavarovalni potnik Š. iz Ljubljane se je pred več tedni zgledal pri nekem tukajšnjem trgovcu ter ga z zvijačo pridobil, da mu je posodil 5000 Din. Kot kavicjo za posojilo pa je potnik trgovcu zastavil hranilno knjižico glasečo se na 10.000 Din. Ko je rok, ki je bil določen za vrnitev posojila, potekel, zavarovalnega potnika pa le ni bilo blizu, se je trgovec napotil s hranilno knjižico v hranilnico, kjer so pa ugotovili, da je bila hranilna knjižica res izstavljena v dotičnem denarnem zavodu, pač pa da znaša hranilna vloga namesto 10.000 Din samo 20 Din. Podjetnega potnika je policija kmalu izsledila, pri zaslišanju je izjavil, da je hranilno knjižico ponaredil vsled denarne stiske. Zagovarjati se bo moral še pred sodiščem.

V stranskih ulicah cenejše kupujete, nego v prometnih. Kupujte v trgovini Ljudske tiskarne, Šlomškov trg 6, da se o tem prepričate.

Jesenice.

Težka cestna nesreča se je pripetila v noči od petka na soboto. Tovarniški delavec Pristov Jakob, stanujoč v jeseniški okolici, se kakor mnogo drugih, vozi s kolesom v tovarno in zvečer domov. Prejšnji teden v petek, je imel popoldanski ših od 14. do 22. ure, potem pa se je odpeljal kakor običajno proti domu. Toda domov se ni pripeljal, našli so ga šele drugi dan, nezvestnega pod državno cesto med Potoki in Mosti nad Žirovnico. Na ovinku pri malem mostu, ki vodi čez potok, se je zgodila nepojasnjena nesreča. Pristov se je moral zaleteti v kak avto, ki ga je vrغل v prepad in se potem ni več zmenil zanj. Pristov je obvisel na drevesu. Mnogo sumnje vzbuja tudi dejstvo, da pri njem niso našli denarja, ki ga je dobil, ker je v petkih tedensko izplačilo, poleg tega je bilo pa ta petek še mesečno. Mogoče gre za rafiniran napad. Ponesrečenec, ki je bil vso noč brez pomoči, ima poškodovano hrbtenico. Že v soboto so ga prepeljali v Ljubljano. Za njegovo življenje so v skrbeh.

Pred tednom ponesrečeni električar Slivnik, ki je nevarno padel pri delu v javniški tovarni, je izven vsake nevarnosti.

Pogreb umrlega Slabeta, ki je bil tudi predsednik invalidske organizacije, je pokazal močne simpatije delavstva do umrlega. Udeležila se ga je lepa množica občinstva, v spremstvu so nosili lepe vence, igrala pa je kovinarska godba. Krsto pokojnika so to pot vozili. — Pri tej priliki apeliramo na mero-dajne kroge, da se na Jesenicah vpelje redno prevažanje umrlih, ker je pot na pokopališče, bodisi na jeseniško ali javorniško, dolga. Nasilce to zelo utruja in je sploh s prenašanjem združenih mnogo neprijetnosti kot pa s prevozom, zlasti pa ob grdem vremenu.

Če si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ...

Tudi Ti pridobivaj naši „Delavski politiki“ nove naročnike.

Merilo delavske zavednosti je delavski tisk. Zato moraš tudi Ti pridobiti »Delavski Politiki« še vsaj enega novega naročnika.

Delavec, nameščene! pomni-ta, da Vajine interese zastopa le

delavski tisk, zato čim več naročnikov, tem večji vpliv in tem močnejši bo naš glas.

Zato na delo! V vsako delavsko stanovanje, v vsak lokal naš list — »Delavsko Politiko«.

Cvetko Kristan:

Veliki gospodarski načrti jeseniških kovinarjev.

(Gorenjska pjatiletka.)

Konec.

»Klavnica za Gorenjsko« je vzela v najem spodnje lokale hotela »Paar« z restavracijo in lokali za mesnico ter tam otvorila svojo mesnico in restavracijo, podružnico mesnice pa še v »Delavskem domu« na Savi. Zadruga je uspevala začetkom zelo dobro in zelo vplivala na cene mesnih izdelkov po Gorenjski, ali nato je utrpela radi nepoštenosti raznih poslovo-dij (mesarskih namreč) precej škode. Sedaj je vse obrate oddala zadruga v najem in zopet dobro uspevajo, tako da je škoda že skoro povsem pokrita.

Med tem je »Delavski dom« zasnoval načrt o zgradbi delavskega kopališča na prostem, ki Jeseničanom zelo, zelo manjka. Z nabiranjem kapitala se je začelo, vendar zaenkrat čaka načrt še na realizacijo. Tudi v tem slučaju je občina takoj pograbila idejo zadruga in delala načrte o lastnem občinskem konkurenčnem kopališču, kakor pri stanovanjih. No, tudi tega do danes še ni in Jeseničani se še kar naprej prav težko ohladi na prostem.

Nova doba tehničnih napredkov je zahtevala tudi modernizacijo kina in lani na pomlad je zadruga »Delavski dom« izpopolnila zadruga »Radio« z zvočno aparaturjo, prvo na Gorenjskem. Tudi tu je delavstvo dokazalo, kako zna ceniti koristne iznajdbe moderne tehnike.

Julija 1930 je po decentralizacijskem načrtu Konzumnega društva za Slovenijo postalo jeseniško območje te zadruga samostojno okrožje z osmimi oddajališči. Razumno in v gospodarskih zadevah že izkušeno vodstvo tega okrožja je dokazalo, da je vredno samostojnosti in radi tega se želi tudi čimprej osamosvojiti in stopiti na lastne noge.

Za ta korak je bilo potrebno zopet skupno udejstvovanje vseh zadrugarjev in zavednih delavcev, ki so pod vodstvom načelstva zadruga »Delavski dom« izdelali novi tkzv. kolektivni zadruga-gospodarski program jeseniških, javorniških in dobavskih kovinarjev.

Ta program, nazvan tudi »gorenjska pjatiletka«, pravi m. dr. sledeče:

»Vodstvu gorenjskih zadrugaških organizacij se prepusti zadruga »Delavski dom«. Zadruga »Stan in dom« in »Klavnica za Gorenjsko« se spoji z zadruga »Delavski dom«, ki prevzame vse njihovo imetje in dolgov. To je potrebno radi koncentracije lokalnega zadrugašništva. Zadruga »Delavski dom« odkupi od Konzumnega društva za Slovenijo »Delavski dom na Savi« v svojo popolno last in s tem pridobi v svojo popolno last tudi kino »Radio«, ki je stal doslej na svetu Konzumnega društva in bi postal tekom let njegova last. Vsi člani »Stan in doma« ter »Klavnice za Gorenjsko« pristopijo v zadruga »Delavski dom« in si pustijo odtegovati enotni prispevek na račun deleža, oz. ako ga že imajo, na račun hranilne vloge pri KID mesečno 30 Din po upokojeni, ako bodo že od početka člani te zadruga in imeli vplačan delež in polno vlogo od Din 2000.— S tem nabranim kapitalom se bo omogočil nakup ali gradnja Delavskih domov na Javorniku in na Dobravi, ako bo najmanj 65% tam zaposlenega kovinarskega delavstva včlanjenih v zadruga »Delavski dom«.

To so glavne točke novega načrta, ki se ga je delavstvo v svo silo oklenilo in ki je bil sklenjen 1. maja 1931, potrjen pa na občnih zbiorih teh zadruga, zlasti na občnem zboru »Delavskega doma« dne 28. junija t.l.

Delno se ta program že izvaja. »Delavski dom« na Savi št. 107 je že odkupljen od Konzumnega društva in prvi odtegljaji so bili že kasirani. Od zavednosti in požrtvovalnosti jeseniških kovinarjev pa je odvisno, v koliko in kako hitro bo ta načrt napredoval k uresničitvi.

Še nekaj. Takega dela je zmožno delavstvo, ki je zavedno, ki razume svoj položaj in ki je izobrazil željo. Ni težko voditi toliko zadruga delavstvu, ki skrbi za vzgojo zadrugaškega naraščaja. Že pet let sem imajo Jeseničani vsako zimo svoji knjigovodski računski tečaj in vsako leto pride iz njega cela vrsta novih in mladih knjigovodij in pa članov načelstev in nadzorstev vseh možgih zadruga in društev, ki se na račune in številke razumejo. Ali se ostali kraji širom naše Slovenije tega ne zavedajo?

In tako skrbe za jeseniško-javorniško-dobravsko delavstvo poleg njegove vzorne strokovne organizacije še: Konzumno društvo z osmimi prodajalnami, 4 samostojne zadruga, 3 podružnice delavske izobraževalne zveze »Svoboda« (Jesenice, Javornik, Gorje), ki so ena bolj marljiva od druge, podružnica Zveze delavskih žena in deklet, ki je najmarljivejša od vseh v tej Zvezi, ki skrbi zelo za predavanja, ki je pravkar 16 otrok poslala na počitnice, ki se peča tudi s socialno-komunalnimi vprašanji (intervencije radi vodomero, porodnišnice, kopališča itd), delavska kovinarska godba in naj-novejšo društvo »Priatelj Prirode«. Vse te organizacije pripravljajo boljše bodočnost jeseniškemu delavstvu in ako se bodo ti kovinarji še vsi zavedali, da se je tneba ravnati po reku: Kar kovinar, to organiziran, razredno zaveden strokovničar, to organiziran zadrugar in organiziran Svobodaš in član Priateljev Prirode, njegova mati, žena, sestra ali hčerka pa organizirana borka za ženske pravice, pa bo ta boljša bodočnost zelo blizu.

Ostalemu delavstvu pri nas pa vse to v razmišljanje in posnemanje!

Razno.

Korupcija v ameriških kaznilnicah ali za denar se vse dobi. V današnji družbi, ki se prav malo ozira na moralo, pač pa na profit, se za denar dobi vse in prav vse. Kupiti se moreta prijateljstvo in ljubezen, dobijo se šolska pričevala in krive priče. Za denar se dobe tudi morilci in pravijo, da se za denar dobe tudi nebesa. Sedaj poročajo iz Amerike, da so tamkaj prišli na sled veliki korupciji v kaznilnicah. Proti plačilu 800 do 1000 dolarjev so bogati kaznjenci v kaznilnicah v Athanti in Leave-moorthu dosegli, da so bili v vročih poletnih mesecih premeščeni v zdravejše severne kraje in v vojaške tabore. Sedaj to zadevo preiskujejo.

Nevihta podrla cerkev. V Juan Fernandez v Južni Ameriki je silen vihar porušil cerkev med opraviлом. Pod razvalinami je našlo smrt dvanajst oseb. Kako je le kaj takega mogoče?

Meh za smeh.

Plemeniti stric.

— Striček, nocoj se mi je sanjalo, da si mi dal deset dinarjev...
— No, pa dobro! Kar obdrži jih!

Na izkušnji.

— Zakaj zdravnik pričo bolnika po navadi govore latinsko?
— Ker hočejo bolnika priučiti na mrtvi jezik.

Da se prepriča, če je res.

— Vi ste priča, da me je ta človek za uho udaril.

— Oprostite, ali prav takrat sem se obrnil, pa nisem videl. Ampak veste kaj, nastavite mu še enkrat lice, pa bom pazil.

Dober svet.

Bankir Muenzer je imel to veselje, da je kupoval po razstavah slike. Odklanjal pa je vedno vse nasvete poznavalcev slikarske umetnosti in kupoval slike po svojem okusu.

Nekoč je povabil uglednega kritika, češ, da mu pokaže svojo zbirko. Ko sta prišla na konec dvorane, se je Muenzer ustavil in rekel:

— Storit! hočem dobro delo. Svetujte mi, prosim, kateri kulturni ustanovi bi poklonil to svojo zbirko. Kritik je malo pomislil, potem pa rekel:

— Zavodu za slepce.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**
14 kratno originalno ameriško

zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio“ Welt. Naroča se Administration der „Radio“ Welt Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, zanimive slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,

Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

NI POTREBA

skrbeti, kje si boste nabavili **obleke, čevlje, sandale, perilo, klobuke**, ter **vsakdanje potrebščine**, ker kupite iste po zelo solidnih cenah pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Oglejte si izložbe in zalogo!

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA

M. TRABI

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702

Popravlja vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovlanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Pristopajte k zadrugi „DELAVSKI DOM“

r. z. z. o. z. v Mariboru.

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost, da bo član te delavske zadruga.

V tekstilnem bazarju Vetrinjska ulica št. 15 Maribor

se dobi dobro blago za ženske in otroške obleke po Din 8—, 10—, 12— meter. Oglejte si pred nakupom.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inseren-tih.

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 250 D

NAČELSTVO.

Nabirajte nove naročnike!

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruga.

PIŠARNIŠKE POTREBŠČINE

PAPIRNICI LJUDSKE TISKARNE

SLOMŠKOV TRG 6

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 6 1/2% proti trimesčni odpovedi.